

PREOBRAZBA

Milan Rožmarin, avtor, ki se že štiri desetletja posveča tudi slikarstvu, je naredil Preobrazbo, saj nas na tokratni, istoimenski razstavi nagovarja z drugačnimi likovnimi stvaritvami. Nedvomno je bila tista prva narejena že takrat, ko se je odločil, da se bo preizkusil z barvo, s črto in se poigral z obliko. S poglobljanjem v svet slikarstva, z nenehnim raziskovanjem in eksperimentiranjem ter s povezovanjem umetniške sfere z eksaktnostjo znanosti je naredil veliko tistih malih, drobnih, osebnih preobrazb. Z njimi je dozorel v slikarja, ki zna z izostreno senzibiliteto presojeti tudi svojo ustvarjalnost.

In zato je najnovejši cikel, postavljen v dialog z deli iz lanskoletnega ustvarjalnega obdobja, upravičeno začutil in spoznal za Preobrazbo. Vidno spremembo prinašajo že formati. Zdi se, da so manjše, komorne slikovne površine utesnjevale avtorjevo izpovednost. Veliko je želel povedati in zato so bile površine zgoščene, včasih celo baročno nasičene, prekipevajoče v bohotnosti barv in oblik. Najnovejše so očiščene in pripoved zaduha na novem, po dimenzijah večjem, bolj zračnem slikovnem polju. Vsebinski ekstrakt se zredči in nosilci izpovednosti so (pre)oblikovani v večje in jasneje artikulirane forme. Tudi poteza, prej drobljena, je sedaj vehementna in suvereno obvladuje slikovni oder.

To so drugačnosti, ki dajejo slikam Milana Rožmarina pridih novega in svežega ter kažejo na to, da avtor ne stopiclja na istem mestu, temveč gre naprej, da bi odkril, kar je še neodkrita. A na tej poti ga še vedno zvesto spremlja barva, zato ga lahko upravičeno klasificiramo za kolorista. Barva je namreč temelj njegovega slikarskega izraza, ki ga je že v začetku oplemenitil z odločitvijo za oljne barve. Tako je postal eden izmed nadaljevalcev tradicije bratov van Eyck, eden izmed tistih, ki poznajo specifične danosti tovrstnih barv, izkoriščajo njihove učinke in naglašujejo njihovo izraznost. Še več – njegovo razmišljanje se tu dotakne tudi fizikalnih sfer, saj avtor pojasnjuje, da imajo pigmenti in olja zelo blizu lomna količnika, ki se s staranjem še približata. Tako oljne slike, ki že v začetku premorejo posebno mehko in lesk, s časom še pridobijo na zlahtnosti. Avtor, ki je zapisan živahnim, čistim, intenzivnim barvam, vselej znova odkriva njihovo temperamentnost. In še posebej se ga dotaknejo tam, ob morju, kjer najraje in največ ustvarja. Tam začuti tudi korenine mediteranskega slikarstva in iz njih vsrka dodatno moč in energijo. Barva mu je snov, ki jo skrbno izbere in večplastno vabi v objem slikovnega odra. Tako so njegove slike nekakšni organizmi, polni konkretnih, materializiranih barvnih partij, nanesenih z lopatico. A vse, kar je koloristično, ni že dopadljivo, čeprav je barva tista, ki se najprej dotakne naših čustev. Zato avtor poglobljeno raziskuje barvne dialoge, kombinacije in intenziteto. Barvo ljubi, a z izostrenim, hedonističnim občutkom za njeno lepoto. Iz elementarnih snuje dinamična sozvočja ali pa napeta, toplo – hladna kontrastiranja, ki jih v želji po kompozicijskem ravnovesju vodi v komplementarno in skrbno pretehtano smer. Z barvo na sami slikovni površini modelira, oblikuje formo določenega nanosa; tako v njegovi snovnosti, v komunikaciji med svetlobo in senco, zaživijo dodatne barvne vrednosti. In sploh je barva tista, s katero avtor išče globino, hrepeni po svetlobi in ji zaupa izraznost. Z njo snuje zapise v značilnem sugestivnem koloritu, prekipevajoče v energetskem naboju in pozitivističnem žarenju. Poslučuje pa se je tudi pri organizaciji slikovnega prostora, torej pri iskanju ravnovesja v »nevidni«
strukturi likovnega dela.

Intenzivni koloristični izbruhi na slikarsko platno so kot magma, ki neustavljivo vre iz kraterja slikarjeve intime. So impresija, ki se spreminja v ekspresijo. So realnost, videna, občutena in tako izmuzljiva, vedno potujoča v slikarjeve globine, da bi se od tam ponovno vrnila v drugačni vizualizacijski podobi, obogatena s pridihom ekspresivnega. Kot nekaj, kar

je povsem osvobojeno konkretne stvarnosti, kar učinkuje abstraktno, torej nepredmetno. Kot nekaj, kar daje slikam osebni in hkrati večvsebinski izraz. A le na videz je oblikovna pomenskost predmetov razblinjena v nedoločljiv, prenesen predstavitveni svet, v katerem ni nič določenega, prepoznavnega. Že v naslednjem trenutku namreč optični privid odkrije fragment, ki aludira na konkretno stvarnost ali celo pripada neposredni vizualni izkušnji. Človek, ptica, cipresa, riba, cvet, žogasta forma – nekaj, kar je videti, zaznati, kar je vzniknilo iz navideznih naključij, se porodilo v platenju posameznih barvnih partij, nekaj, kar je potrebovalo le droben akcent, da je vstopilo v polno in prepoznavno bivanje. To je morda tisto, kar je živelo v podzavesti in je v trenutku ustvarjalne ekstaze privrelo na površje kot sestavina, ki daje sliki svoj *raison d'être*.

Z izkušnjo prehojene poti, z nezadržno ustvarjalno močjo, z neposrednostjo, z ljubeznijo do barve, s študijsko poglobljenostjo na eni strani in izkoriščanjem naključij na drugi se rojeva abstrakcija z vsebino, lahko bi rekli abstraktni impresionizem ali pa barvni ekspresionizem. Slika in podoba hkrati, stvaritev, ki premore izraziti energetske naboj, ki prinaša površino z barvno materijo, z zanjo značilno strukturo, z igro med barvno snovnostjo in lazurnostjo. Skratka, krajina kot tisti večni ustvarjalni izziv ostaja prisotna tudi v najnovejših ustvarjalnih Preobrazbah Marjana Rožmarina. To je vsebina, tokrat povedana nekoliko drugače, pa čeprav vsa ta leta »ukalupljena« v slikarjevo formalno širino in globino. Tisto avtorsko prepoznavno. Ne pa realno v smislu mimetičnega podajanja vidnega. To slednje namreč potone v snovnost barvnih nanosov in biva tam spodaj. Včasih pa le pokuka na površino, da bi se srečalo z avtorjem samim, da bi posredovalo misel, sugestijo, da bi osvežilo spomin, razkrilo delček stvarnosti, pričaralo vizijo ali pa iluzijo.

Anamarija Stibilj Šajn